

Ime i prezime	Br. indeksa	Tačno	Netačno	Σ

Relejna zaštita
 (prvi kolokvijum – test)
 11.04.2010.

Napomena: Test se radi 40 min. Svaki tačan odgovor se budi sa 1 poen. Svaki netačan odgovor se budi sa (-1) poen.

1. Kao kriterijum za rad zaštitnih releja pri pojavi deficita aktivne snage koristi se:

- a) smer aktivne i reaktivne snage,
- b) topotni impuls I^2t i temperatura θ
- c) fazne struje i fazni ili međufazni naponi
- d) frekvencija i izvod frekvencije df/dt

2. Ako je T_{rasp} vreme raspoloživosti releja, koeficijent neraspolaživosti se može definisati kao:

$$a) K_{nerasp} = \frac{T_{nerasp}}{T_{rasp}} \quad b) K_{nerasp} = \frac{T_{rasp}}{T_{nerasp}} \quad c) K_{nerasp} = \frac{T_{rasp}}{T_{rasp} + T_{nerasp}} \quad d) K_{nerasp} = \frac{T_{nerasp}}{T_{rasp} + T_{nerasp}}$$

3. Ako je bitno da zaštita ne otkaže, može se primeniti:

- a) paralelna veza dva releja, čime se povećava koeficijent neraspolaživosti
- b) redna veza dva releja, čime se povećava koeficijent raspoloživosti
- c) paralelna veza dva releja, čime se povećava koeficijent raspoloživosti
- d) redna veza dva releja, čime se smanjuje koeficijent raspoloživosti

4. Hardverski deo digitalnog releja:

- a) najviše zavisi od zaštitne funkcije releja
- b) čine razliciti softveri
- c) čini kombinacija elektromehaničkih i statičkih releja
- d) nijedan od ponuđenih odgovora

5. Statički frekventni (frekvencijski) relj koristi za određivanje frekvencije:

- a) digitalni brojač,
- b) fazni komparator,
- c) amplitudski komparator,
- d) kristalni oscilator.

6. Metode za obradu signala sa malim brojem odbiraka su:

- a) optimizacione
- b) neoptimizacione
- c) rekurzivne
- d) rekurzivne ili nerekurzivne

7. Zaokruži netačan odgovor. Metode za obradu signala sa malim brojem odbiraka:

- a) zahtevaju mali broj računskih operacija;
- b) prihvatljive su za obradu signala u stacionarnim režimima;
- c) najčešće se koriste za obradu signala koji sadrže više harmonike, jer ne zahtevaju njihovo filtriranje;
- d) osetljive su na odstupanje signala od prostoperiodičnog modela.

8. Optimizacione metode za obradu signala:

- a) traže optimizaciju hardvera,
- b) minimiziraju uticaj grešaka pri merenju i obradi signala,
- c) minimiziraju vreme obrade signala,
- d) optimalne su sa ekonomskog stanovišta.

9. Zbir dva periodična signala je periodičan signal ako je (ili su):

- a) oba signala periodična,
- b) količnik učestanosti signala racionalan broj,
- c) oba signala prostoperiodična,
- d) količnik perioda signala iracionalan broj.

10. Na slici je prikazan statički diferencijalni stabilizovani relj. Pri kvaru između strujnih transformatora A i B:

- a) uticaj stabilizacionog mosta je manji od uticaja radnog mosta, pa relj sigurno ne reaguje
- b) uticaj radnog mosta je veći od uticaja stabilizacionog mosta i relj reaguje
- c) preslikana struja kvara je zanemarljivo mala, pa relj reaguje
- d) preteže uticaj stabilizacionog mosta i relj reaguje

$$11. X_k \equiv \frac{\sqrt{2}}{m} \left[\sum_{n=0}^{m-1} x_n \cos(k\alpha_1 n) - j \sum_{n=0}^{m-1} x_n \sin(k\alpha_1 n) \right] \quad \text{Ovaj izraz definiše:}$$

- a) amplitudu k-tog harmonika signala,
- b) fazor osnovnog harmonika signala,
- c) realnu komponentu k-tog harmonika,
- d) fazor k-tog harmonika signala.

12. Indukcionim mernim organom (relejom) mogu se dobiti u Z ravni karakteristike oblika:

- a) prave,
- b) kruga,
- c) elipse,
- d) prave i kruga.

13. Dobra osobina elektromehaničkih releja je:

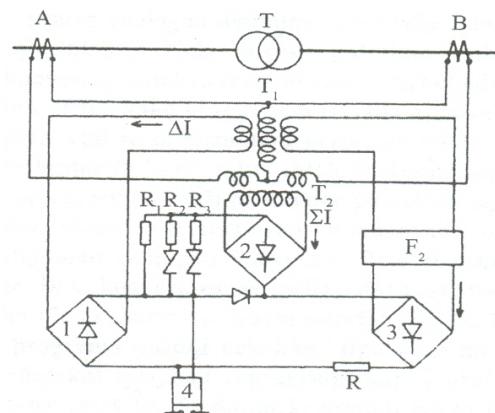
- a) eliminisanje vremenske mrtve zone relejne zaštite
- b) lako usavršavanje softvera,
- c) lako postizanje dobrog izolacionog nivoa između ulaznog i izlaznog dela releja,
- d) lako održavanje.

14. Ako se kvar isključuje uz pomoć "brze" zaštite i prekidača, proceniti odgovarajuće realno vreme isključenja kvara:

- a) $[0,5 \div 1]$ s,
- b) manje od 0,01 s,
- c) $[0,08 \div 0,14]$ s,
- d) $[1 \div 3]$ s.

15. Za određivanje simetričnih komponenti trofaznih signala koristi se transformacija:

- a) Laplasa,
- b) Parka,
- c) Forteskjua,
- d) Klarka.

16. Korišćenjem nerekurzivne Fourier-ove metode dobijen je grafikon prikazan na slici. Linija koja predstavlja procesirani signal je označena brojem 1, dok linije 2 i 3 predstavljaju kosinusnu i sinusnu komponentu:

- a) amplitudne signala (1)
- b) osnovnog harmonika signala (1)
- c) fazne razlike viših harmonika u signalu (1)
- d) viših harmonika i belog šuma u signalu (1)

17. Kada je frekvencija nepoznat parametar signala matrica merenja kod metode najmanjih kvadrata (NK) je dva puta (približno) većeg reda od reda Jakobijskog kod Njutnove metode (model signala je u oba slučaja isti) zbog:

- a) pseudoinverzije matrice merenja u metodi NK,
- b) pseudoinverzije Jakobijskog kod Njutnove metode,
- c) delimične linearizacije modela signala kod metode NK,
- d) iterativnog rešavanja jednačina kod Njutnove metode.

18. Metoda integracije ima osobinu digitalnog filtra za:

- a) jednosmernu konstantnu komponentu u signalu,
- b) više harmonike u signalu,
- c) jednosmernu opadajuću komponentu u signalu,
- d) više harmonike i beli šum u signalu

19. Spregom koja je prikazana na slici postiže se:

- a) usporavanje pri pobudovanju i pri prestanku pobude,
- b) brzo reagovanje i usporen prestanak reagovanja,

20. Fazni komparatori su bolji od amplitudskih jer su:

- a) fazni pomjeraji između napona i struje pri kvaru konstantni,
- b) jer prolasci kroz nulu sekundarne struje strujnih transformatora ne zavise od zasićenja istih,
- c) jeftiniji i lakše se proizvode,
- d) faze napona u mreži skoro konstantne (u odnosu na neki referentni napon).

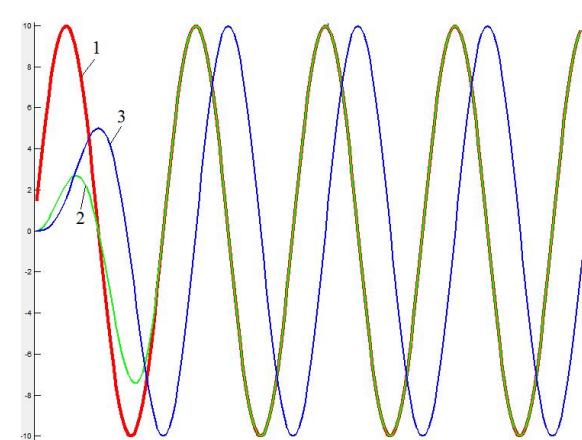
21. Nerekurzivnom primenom Furijeove metode dobija se vektor osnovnog harmonika koji:

- a) rotira sa dvostrukom frekvencijom signala,
- b) rotira sa osnovnom frekvencijom signala,
- c) stacionaran je,
- d) rotira sa frekvencijom odabiranja signala.

$$U_0 = \frac{1}{6\sqrt{2}} [u_{A_1} + u_{B_1} + u_{C_1} - u_{A_3} - u_{B_3} - u_{C_3} + j(u_{A_0} + u_{B_0} + u_{C_0} - u_{A_2} - u_{B_2} - u_{C_2})]$$

$$U_d = \frac{1}{12\sqrt{2}} \left\{ [2u_{A_1} - u_{B_1} - u_{C_1} - 2u_{A_3} + u_{B_3} + u_{C_3} + \sqrt{3}(u_{C_0} - u_{B_0} + u_{B_2} - u_{C_2})] + j[2u_{A_0} - u_{B_0} - u_{C_0} - 2u_{A_2} + u_{B_2} + u_{C_2} + \sqrt{3}(u_{B_1} - u_{C_1} + u_{C_3} - u_{B_3})] \right\}$$

$$U_i = \frac{1}{12\sqrt{2}} \left\{ [2u_{A_1} - u_{B_1} - u_{C_1} - 2u_{A_2} + u_{B_2} + u_{C_2} - \sqrt{3}(u_{C_0} - u_{B_0} + u_{B_2} - u_{C_2})] + j[2u_{A_0} - u_{B_0} - u_{C_0} - 2u_{A_3} + u_{B_3} + u_{C_3} - \sqrt{3}(u_{B_1} - u_{C_1} + u_{C_3} - u_{B_3})] \right\}$$

24. Rekurzivna Furijeova metoda za izračunavanje nove vrednosti komponente fazora osnovnog harmonika signala koristi (nakon uzimanja novog odbirka):

- a) jedno množenje i dva sabiranja,
- b) dva množenja i jedno sabiranje,
- c) tri sabiranja i dva množenja,
- d) tri množenja i tri sabiranja.

25. Fazni prekostrujni relaj sa inverznom karakteristikom vremenski se podešava:

- a) podešenjem vremenskog relaja,
- b) izborom karakteristike reagovanja,
- c) izborom struje reagovanja,
- d) izborom lokacije relaja.

26. Svrha brze ili kratkospojne fazne prekostrujne zaštite je da:

- a) brzo eliminiše preopterećenja,
- b) brzo eliminiše udaljene kratke spojeve,
- c) da brzo eliminiše bliske kratke spojeve,
- d) brzo eliminiše oscilovanje snage nakon kratkog spoja.

27. Električne veličine koje se dovode usmerenom relaju u fazi B pri sprezi sa pomeranjem od "30°" su fazna struja I_B i

- a) fazni napon U_B ,
- b) međufazni napon U_{BC} ,
- c) međufazni napon U_{BA} ,
- d) međufazni napon U_{CB} .

28. Dvofazna prekostrujna zaštita u izolovanim mrežama se preporučuje zbog:

- a) male struje zemljospojja u ovim mrežama,
- b) nepostojanja jednofaznog kratkog spoja,
- c) manje cene u odnosu na trofaznu zaštitu,
- d) manje cene i bolje selektivnosti pri dvostrukim zemljospojevima u odnosu na trofaznu prekostrujnu zaštitu.

29. Neusmerena fazna prekostrujna zaštita je upotrebljiva u:

- a) jednostrano napajanim radikalnim mrežama,
- b) petljastim mrežama sa jednom napojnom tačkom,
- c) složenim petljastim mrežama,
- d) nijedan od ponudjenih odgovora.

30. Pojam zaštitni terminal je vezan za:

- a) softver digitalnog relaja,
- b) mehaničke relaje,
- c) statičke i mehaničke relaje,
- d) hardver digitalnih relaja.

